

Røde Unni

Avisa til AKP (m-1) på Universitetet

ER INNSPARINGENE VED UiO

August 1982

NØDVENDIGE ?

I år ble Universitetet i Oslo pålagt å skjære ned årets budsjett med 23, 7 mill kr. Dette er endel av de "nødvendige nedskjæringene" som myndighetene gjennomfører pga "landets økonomiske situasjon". Nedskjæringene sies å være nødvendige "pga. situasjonen", og lønnsoppgjørene måtte være moderate av samme grunn, osv. osv. Derfor sier myndighetene at det var nødvendig å skjære ned Universitetets budsjett fra det opprinnelige foreslåtte. Ettersom over 32 mill kr av det opprinnelige Arbeiderpartiforslaget var utgifter til oppdragsforskning som dekkes av oppdragsgiverne selv, innebar DNA-regjeringas reelle forslag på ca 741 mill kr også en reell nedgang i forhold til året før dersom en tar hensyn til prisstigningen.

Men som om ikke dette var nok, fremmet den nye Høyre-regjeringa i budsjett-perioden et forslag som innebar en nedskjæring på ytterligere 23, 7 mill kr!

Både Det norske Arbeiderpartiet og Høyre har begrunnet nedskjæringa som "sørgelig men nødvendig pga. landets vanskelig økonomiske situasjon". Dette er som vi skal se senere, mildest talt, en fordreining av sannheten. Men det er viktig å huske at sjølv om den økonomiske situasjonen hadde vært verre, ville det vært et vurderingsspørsmål hvor mye som skal gå til offentlig forbruk og hvor mye til disposisjon for kapitaleierne. Som kjent har eierinntektene (andel av verdiskapning som tilfaller kapitaleierne) økt de siste årene, mens arbeidstakernes andel følgelig har minsket. Det er viktig å huske dette. Hvis ikke vil en allerede i utgangspunktet lett kunne godta nedskjæringar diktert ovenfra, og deretter gå inn for å administrere disse slik at de rammer minst mulig i en eller annen forstand.

HVA ER DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN I NORGE?

Den økonomiske situasjonen i Norge er idag ikke entydig. På den ene siden har noen store og mellomstore bedrifter økonomiske vanskeligheter. På den andre siden får Norge store inntekter av oljeproduksjonen. Men ingen av sidene er helt entydige heller. La oss se på dette: Det er flere grunner til at mange bedrifter har økonomiske vansker. Det tradisjonelle markedet kan ha sviaktet pga. økonomiske krisetendenser i utlandet. Myndighetene er ikke særlig villig til å

oppretholde arbeidsplasser i vansker ved hjelp av subsidiering lenger. Unntakene blir vel bare kapitalister med særs gode kontakter som Reksten i sin tid hadde da han fikk mellom 1/2 og 1 milliard kr av staten! Samtidig er en idag i startfasen av en teknologisk revolusjon av ganske omfattende karakter. Dessuten vil alltid kapitaleierne flytte kapital til de produksjonssektorene og de geografiske områdene hvor profitten er størst. Det siste skaper endel problemer for arbeidstakerne og for den økonomiske planlegging i et land, men er endel av kapitalismens "velsignelse".

Det er ikke grunn til å påstå at de vansker som norske bedrifter idag har, er på grunn av en forverret konkurransevne, som igjen er et resultat av for høye lønninger for arbeidstakerne. Problemene idag er en blanding av et resultat av kapitalismens egne lover (der profitten styrer alt, og der profitten må maksimeres hvis en ikke skal bukke under i konkurranse med andre kapitalister), og en bevisst politikk fra myndighetenes side. Dette gjelder begge de siste regjeringene.

Til tross for propagandaen om landets økonomiske elendighet, så er det faktisk slik at Norge de siste årene har hatt et overskudd på landets driftsregnskap (dvs. eksport - import + netto renteinntekter/utgifter + nettoinnngang/utgang av aksjeinntekter + nettostønader til/fra utlandet).

AR	OVERSKUDD (1)
1980	5.495
1981	13.790
1982 (2)	1.250
1982 (jan-mai)	4.160

(1) På landets driftsregnskap i mill. kr.

(2) Beregnet tall ifølge Revidert Nasjonalbudsjett 1982.

Av tabellen ser en at pr. utgangen av mai var overskuddet mellom 3 og 4 ganger større enn det regjeringen regnet med for hele året!

Men hva kan en så bruke disse overskuddene til? Her er det mange muligheter: - en raskere nedbetaling av gjelda vår til utlandet (lite lønnsomt, det

ANSVARLIG REDAKTØR: OLAF SVORSTØL

UTGITT MED STØTTE FRA STUDENTSAMSKIPNADEN I OSLO.

www.akp.no (2024)

burde de herrer vite som vil se bedriftsøkonomisk på landets økonomi) - kapitaleksport (enten direkte investeringer i produksjon i andre land eller plassering av kapital i utenlandske banker e.l. som reserver, dette gjelder både privat og offentlig kapital) - investering eller forbruk i Norge (ved å importere mer eller å bruke noe av det som tidligere ble eksportert) - en kombinasjon av de ovennevnte tingene.

La oss se på andre tall:

Perioden 1.1.81-31.5.82

Overskuddet på landets driftsregnskap
17.950 mill kr

Økning i Norges Banks internasjonale
reserver
11.600 " "

En ser av tallene ovenfor at Norges Banks reserver har økt ganske mye, dvs at mye av overskuddet i driftsregnskapet går til dette.

1.1.1983	1.1.1981
Norges nettogjeld til utlandet	93.000 mill kr
82.000 mill kr	
Statens gjeld til utlandet	29.000 "
16.000 " "	

Av tabellen ovenfor ser en hvordan statens gjeld til utlandet betales ned i stort tempo, den er nesten halvert over en to-års periode. Spørsmålet er da: Hvorfor er det da nødvendig for staten å stramme inn på endel områder? Hvor gjennomtenkt har disse innsparingene vært?

Foran forrige Stortingsvalg konkurrerte DNA og Høyre om hvem som kunne male landets økonomiske situasjon svartest, og de fikk følge av de fleste andre partier. De var også enige om hvem som var skyldig i den vanskelige situasjonen: arbeidstakerne og deres høye lønninger som priser oss ut av markedet. Det er også brei enighet om at kapitalistsystemet er bra, bortsett fra enkelte tilpasningsvansker.

Etter valget fant den nye regjeringa ut at oljeinntektene muligvis ikke ville bli så store som forutsagt. Hva gjorde de så? De minsket skattene i forhold til DNA-regjeringas forslag med 1.030 mill kr. Samtidig skar de ned statsbudsjettets utgiftsside med 490 mill kr og fikk mandat til å skjære ned ytterligere 300 mill kr. Regjeringa regnet nå med 1.290 mill kr mindre i statsinntekter av oljeproduksjonen. Med mindre justeringer i tillegg, ble statsbudsjettets overskudd før låntransaksjoner redusert med 1.350 mill kr i forhold til DNA's forslag. Det var imidlertid fortsatt et overskudd før låntransaksjoner på omlag 9.000 mill kr! Riktignok skulle 3.800 mill kr lånes til Statoil, men det endrer ikke noe særlig på statens økonomiske situasjon. Det hadde slett ikke vært nødvendig å skjære ned statens utgifter i det hele tatt.

Statsråd Langslet holdt et foredrag i Det norske Universitetsråd i Tromsø 14.6.82. Der nevner han at 1/4 av innsparingene falt på universiteter og høyskoler. Han sa videre at "for min del har jeg aldri sett en så urimelig kostbar besparelse. Hva den har bundet av tid og krefter, er et absurd appendix til forrige budsjettbehandling". Men han sier fortsatt at staten ikke får midler, slik at en ikke får gjennomført de ekspansjoner og standardbedringer en kunne ønske seg. Hva sier opposisjonen i Stortinget mot slike mildest talt tåpelige utsagn? Ikke noe særlig, de er i hovedsak enige om nødvendigheten av å føre en krisepolitikk i Norge idag, ihvertfall overfor vanlige arbeidstakere. Samtidig med store nedskjæringer i offentlige budsjett, så har det ifølge NAF vært en reallønnsnedgang fra 1981-82. Det er usant at den økonomiske situasjonen krever nedskjæringer idag. Men myndighetene prioriterer å øke den private og offentlige kapitaleksporten, uansett hvilken form den får.

HVA MÅ GJØRES?

Idag kan en ikke akseptere nedskjæringer i det hele tatt, da det er økonomisk dekning. Fagforeninger må gå mot alle slike framstøt og kreve konsekvensanalyser av nedskjæringsforslagene for å underbygge motstanden konkret.

Studentene må gå mot forslag som undergraver studentøkonomien, og gå sammen med fagforeninger i denne kampen og i kampen mot forverring av arbeidsvilkår til ikke-vitenskapelige ansatte, forskningsvilkårene til den vitenskapelige staben og levestandarden til alle. Å fordele forverringa blant grupper vil ikke virke samlende i denne kampen idag, selv om de forskjellige nødvendigvis ikke har de samme interessene. Derfor er det viktig å støtte felleserklæringa som fagorganiserte i alle organisasjoner ved Universitetet i Oslo og Studentsamskipnaden samt fellesorganisasjonen for alle studenter underskrev i våres.

ET ANNET SAMFUNN?

Vårt kapitalistiske samfunn har innebygd motsetningen at til tross for at produksjonen blir mer og mer samfunnsmessig (alle ledda mer og mer avhengige av hverandre), så blir eiendomsretten mer og mer konsentrert på færre hender (færre som bestemmer over mer og mer). Dette gjelder både i privatkapitalistiske land og i land som kaller seg sosialistiske, men er statskapitalistiske. Derfor må eiendomsretten til produksjonsmidlene være felles og samtidig den reelle styringa av samfunnet være felles. Dette innebærer en økonomi der ikke profitten (uansett form) styrer økonomien, men der menneskene styrer økonomien til felles beste. For å få til dette kreves en omveltning av dagens politiske og økonomiske system; det som marxister kaller en sosialistisk revolusjon. Først da vil en ha et grunnlag for å få et samfunn der befolkningen bestemmer hvordan ressursene skal brukes på de forskjellige områdene. Idag er det profitten som bestemmer hva som produseres, hvor det skal produseres og hvordan. I et sosialistisk samfunn skal verdiskapingen være til disposisjon for folkets beste og ikke som idag til disposisjon for privat- og statskapitalister. Dette er den grunnleggende forskjellen mellom disse to samfunnssystem, og denne forskjellen gjør at kapitalismen vil måtte ødelegges og erstattes av sosialismen.

Pedro

DE INTELEKTUELLE OG NEDSKJÆRINGENE

De økonomiske forverringene for studenter tvinger stadig flere ut i deltidsarbeid - hvilke konsekvenser får dette for studenters forhold til arbeiderklassen, og den klassemessige situasjonen på Universitetet?

Å kun ta i betraktning studenters økonomiske forhold når vi skal bestemme deres forhold til arbeiderklassen vil føre til ei kraftig innsnevring av analysa - rekrutteringa har alltid vært skeiv. Det er ikke noe nytt at arbeiderklassen er i mindretall ved de høyere lærestedene. Men hvilken rolle spiller så intellektuelle i dagens seinkapitalistiske system? Dette er spørsmål vi må vurdere nøye når vi skal bestemme hvilke interesser intellektuelle har av et sosialistisk system.

HAR INTELLEKTUELLE OBJEKTIVE INTERESSER AV SOSIALISMEN?

La oss først ta et tilbakeblikk til 60 åra. Da var kapitalismen i Norge og i den vestlige verden i sterk oppsving. Det trengtes enorme intellektuelle ressurser både til å styre og utvikle teknologien. Samtidig trengtes intellektuelle til å forske i de problemene kapitalismen drar med seg: hvordan skape arbeidsro i et system hvor ungdommen daver av narkomisbruk, gamlinger skyves ut av arbeidsmarkedet, lønna reduseres og framtidsutsiktene ser ikke særlig lyse ut. Gudmund Hernes er et glimrende eksempel på en intellektuell som har stor samfunnsbevarende betydning. Den almenne utdanninga skulle også styrkes, det var i denne perioden vi fikk 9 - årig tvungen skole. Dette har en viktig ideologisk side - å sosialisere folk inn i lydighet gjennom skoleverket er vel den beste måten å få folk til å "forstå" nødvendigheten av alle skeivhetene, og samtidig miste så pass mye sjøllitt at eventuelle protester belir utenkelige.

Men kapitalismen trengte også et folk som var bedre utdanna fordi teknologien og styrkinga av produksjonen krevde det. Akkurat som et lesekyndig folk var en forutsetning for å utvikle storindustrien rundt århundreskiftet, er en høyere utdanning idag nødvendig for å innføre datateknologien.

På universiteta resulterte dette ganske enkelt i at borgerskapet var nødt til å rekruttere ut over sine egne kretser, dvs. Universitetet blei åpna for arbeiderklassen og fattigere folk. Studentøkonomien måtte bedres.

ARBEIDERKLASSEN INN PÅ UNIVERSITETET - TRUSSEL MOT SYSTEMET?

De negative sidene ved kapitalismen - utbyttinga og krigsføringa i den tredje verden skapte ei progressiv bølge hvor Universitetet sto sentralt i kritikken. At Universitetet besto av nye grupper, folk som kom fra arbeiderklassen og småbrukerfamilier gjorde at en allianse med arbeiderklassen blei mer sjølsagt. Den progressive bevegelsen i 60-70 åra var ikke en rein akademisk protest, protesten spredde seg til store deler av folket.

Når vi idag kjemper mot de økonomiske forverringene må vi ikke se oss blinde på at disse bare rammer arbeiderklassen. Universitetet har aldri vært arbeiderklassens bastion. Men vi må vurdere hva ei svekking av Universitetet betyr for den rolla intellektuelle skal spille i systemet. Jeg mener sjølsagt ikke at spørsmålet om arbeiderklassen har mista sin betydning, men i denne omgang velger jeg å vurdere de intellektuelles rolle i denne utviklinga.

UNIVERSITETET UT - NERINGS-LIVETS SKOLER INN?

Utviklinga av datateknologien er i og for seg ikke noe nytt når det gjelder det at maskiner tar over for menneskelig arbeid. Det nye som skjer er intellektuelles rolle i dette bildet. Er oljeingeniører, datateknologer og administrative ledere bare nye akademikergrupper med andre titler, eller inneholder arbeidet og utdanninga helt nye faktorer som eventuelt skulle endre deres klassemessige stilling?

Det blir mer og mer vanlig at bedrifter utdanner sine egne folk gjennom såkalt "intern skoling". På denne måten blir hvert individ spesialutdanna til å gjøre enklere mer mekaniske oppgaver. Denne typen utdanning er ikke bare økonomisk lønnsom, men har også den store fordel, sett fra kapitalens side, at den binder den enkelte arbeidstaker nærmere bedriftens interesser enn sine egne.

Intellektuelle og akademikere blir ganske enkelt mer oppkjøpt, samtidig som arbeidet blir mer mekanisert. Ser vi på forskninga viser denne den samme tendensen. Det er oljeselskaper og ikke staten ved Universitetet som idag har størst midler til å videreutvikle teknologien. Dette betyr at forskninga privatiseres og dreies bort fra grunnforskninga. Totalt sett betyr dette en

**DITT BIDRAG
TRENGS
i
PALESTINAARBEIDET
SKRIV
TIL OSS!**

**Palestinakomiteén
Boks 3630 GB, OSLO 1**

svekking av våre nasjonale interesser ved at utenlandske oljeselskaper og ikke staten Norge utvikler ny teknologi. På den andre sida betyr det at intellektuelle og akademikere ikke har muligheten til problemorientert forskning.

DEN NYE HERSKERKLASSEN INN PÅ UNIVERSITETET

Den mest vanlige betegnelsen på borgerskap før var Ullernunger, Willochdøtre og glattslikka fløyelstryner. Idag må disse pent finne seg i å ta opp konkurransen med DNA-toppens sønner og døtre som ikke kommer fra arbeiderklassen, men tvert om utdanner seg for feite stillinger i byråkrati og statsapparat. Utviklinga av statskapitalismen krever et nytt skikt borgerskap: ikke nødvendigvis finansfystene, men de administrative lederne. Det er de som skal styre staten, forvalte skattepengene og være bedriftsherrer i de aller største bedriftene: statsbedriftene i frammarsj.

Disse rekrutteres like mye fra Universitet som internt i privat og offentlig sektor.

STØRE KLASSESKILLER

Sammenstiller vi nå disse to tendensene blir vi nødt til å slå fast at klasseskillene på Universitetet og blant intellektuelle øker. Det blir utdanna en elite som gjør mer og mer rutinemessige operasjoner, som i tillegg til å selge arbeidskrafta si blir totalt bundet opp i et avhengighetsforhold de kjøpes inn i.

På den andre sida rekrutterer borgerskapet i Staten fra Universitetet. Dette skulle tilsi ei skjerping av klassemotsetningene både på Universitetet og i arbeidslivet, og at den store hopen intellektuelle nærmer seg arbeiderklassen.

TRENGS LERERE OG SAMFUNNSVITERE?

Samtidig som vi hører mer og mer om overutdanning av disse typene yrker, vokser skoleklassene og de sosiale problema øker. Å definere behov er bare et politisk spørsmål, og idag trenger ikke kapitalismen disse kreftene.

Arbeidere og intellektuelle har store felles interesser i å stoppe denne utviklinga. Å godta fullstendig oppkjøp betyr bare at vi godtar å bli styrt etter profittmotivet. I morra er det kanskje ikke data og olje som er "in", kanskje krigsindustri. Poenget er iallefall at så lenge vi godtar utviklinga, blir den aldri forandra.

DELTIDSARBEID BARE NEGATIVT?

Deltidsarbeid gjør at studenter idag får et langt mer virkelighetsnært bilde av verden enn for 10 år siden. Vi er imot deltidarbeid fordi dette fører til total ødeleggelse av det faglige miljøet. På samme måten som "intern skoling" spyr ut effektive og lojale tjenere, spyr Universitetet ut effektive, frusterte studenter. Klart at utdanninga blir mer økonomisk. Ikke mange velger å gå i dybden av et problem når dette kanskje koster 20 000 kr ekstra. Da heller deltidarbeid, lesepress og litt mindre kritiske briller.

Eksamen blir fokus, karakterer gir jobb. Alt skulle tyde på at dagens student ikke har råd til å drive fagkritikk.

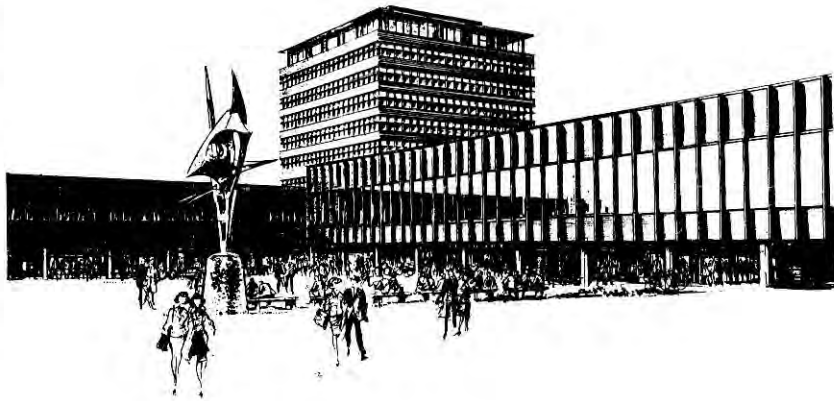
Den fagkritiske litteraturen som 68-generasjonen pressa inn på pensum glir sakte men sikkert ut, og progressive lærerkrefter som på grunn av studentopprøret måtte ansettes, er enten ut eller ikke progressive lenger.

KAMP MOT NEDSKJÆRINGER!

Forhåpentligvis skulle det stå litt klarere hvorfor det er så viktig å bekjempe de enorme nedskjæringene vi får på Universitetsbudsjetta i år.

OLJETEKNOLOGIEN PÅ NORSKE HENDER, MOT FAGIDIOTI OG FOR EN KRITISK FORSKNING!

Kjersti Botnedal

KLASSEKAMPEN

BLI ABONNENT

Helårsabonnement kr. 750
Halvårsabonnement kr. 375
Kvartalsabonnement kr. 190
Månedabonnement kr. 70

Navn: .....

Lørdagsavisa: 1 år: kr. 174
½ år: kr. 87. ¼ år: kr. 44

Adresse: .....

Klassekampen, Distribusjonen,
Boks 63 Bryn, Oslo 6

Poststed: .....

AKP(m-l)'s åpne møter i høst:

Akp(m-l) på Universitetet i Oslo vil ihøst holde flere møter i sin serie av åpne møter. Datoer og innledere er foreløpig uklart, men emnene blir:

-Skal Universitetet ofres på kapitaleksportens alter? Innledere: en fra AKP's økonomiske utvalg og en fra finanskomiteen i Stortinget.

-Hvorfor er det ufred om fredsspørsmålet? Innledere: en fra AKP og sentrale folk fra den organiserte fredsbevegelsen.

-Arbeidsmiljøloven - hvordan har den fungert og hva var intensjonene? Innledere: forskere og personer som arbeider med disse spørsmål.

I tillegg arbeides det med muligheten for et møte om prostitusjon.